

Gedragslijn integriteit Haarlemmermeer

Voorwoord

Voor u ligt de gedragslijn integriteit van de gemeenteraad van Haarlemmermeer. Deze gedragslijn is een akkoord dat berust op commitment en betrokkenheid van raadsleden.

De gedragslijn dient ter ondersteuning en begeleiding van raadsleden wanneer zij menen een integriteitsschending te constateren. Maar deze gedragslijn dient ook als bescherming voor raadsleden wanneer zij zich geconfronteerd zien met een melding van integriteitsschending waarbij zij zelf betrokken zouden zijn.

De werkgroep integriteit heeft in opdracht van het seniorenoverleg in 2013 het onderwerp integriteit verkend. De burgemeester heeft in zijn nieuwjaarstoespraak aangegeven de dialoog met de werkgroep aan te willen gaan, mede gezien de aanstaande wijziging van de gemeentewet, waarbij het bevorderen van bestuurlijke integriteit door de burgemeester in de wet opgenomen wordt. De gedragslijn dient niet alleen ter ondersteuning en begeleiding van raadsleden, maar stelt ook de burgemeester in de gelegenheid de aanpassing van de gemeentewet vorm te geven.

Hetzelfde bureau Governance & Integrity (G&I) dat voor de raad in 2011 een thema-avond integriteit heeft georganiseerd, heeft in Gulpen-Wittern een traject gefaciliteerd wat geleid heeft tot de vaststelling van een gentle agreement. De werkgroep heeft deze overeenkomst genomen als basis voor de Haarlemmermeerse gedragslijn.

De werkgroep stelt voor om deze gedragslijn door de raad vast te laten stellen. De handreiking *integriteit van politiek ambtsdragers bij gemeenten, provincies en waterschappen* dient als achtergrondinformatie over bestuurlijke integriteit en biedt ook meerdere praktijkvoorbeelden.

Het advies van de werkgroep is om in het introductieprogramma van de nieuwe raad de gedragslijn op te nemen. Na ongeveer 6 maanden zal aan de nieuwe fracties gevraagd worden de gedragslijn te bespreken en zal er een dilemmatraining aangeboden worden ter ondersteuning. Het advies is om dit bij elke nieuwe raadsperiode te herhalen.

De gedragslijn is geen statisch document. Daar waar nodig of gewenst zal het document aangepast worden. En daar waar nodig of gewenst kan ook de training tussentijds herhaald worden.

Mw. M. Booij-van Eck (voorzitter van de werkgroep integriteit)

Mw. Abbas (lid van de werkgroep integriteit)

Mw. Sedee-Schuitemaker (lid van de werkgroep integriteit)

Dhr. Soehawan (lid van de werkgroep integriteit)

Dhr. Van Groenigen (lid van de werkgroep integriteit)

Wat willen we bereiken?

1. Een gedragslijn om integere besluitvorming en handelen door Raadsleden te bewaken en te bevorderen.

Wat gaan we daar voor doen?

Deze gedragslijn kent drie principes die onverkort worden toegepast.

De gedragslijn is van toepassing op raadsleden en fractie-assistenten. Daar waar raadslid staat, kan ook fractie-assistent worden gelezen. De integriteit van fractiemedewerkers is de verantwoordelijkheid van de betreffende fractie. Het verdient voor fractiemedewerkers aanbeveling om bij deze gedragslijn aan te sluiten, of een eigen lijn te ontwikkelen. De integriteit van ambtenaren en collegeleden is formeel geregeld in respectievelijk Gedragscode Integriteit Haarlemmermeer (ambtenaren) en Gedragscode burgemeester en wethouders Haarlemmermeer (college).

- **Principe 1: Handhaving zonder partijpolitiek**

Deze gedragslijn beschrijft de handelwijze die door afzonderlijke raadsleden zal worden gevolgd bij (vermoedelijke) integriteitschendingen. Het onderschrijven van deze gedragslijn impliceert dat de handhaving en uitvoering geen onderwerp zal zijn van partijpolitiek. Anders gezegd: er zal gedisciplineerd worden omgegaan met de gedragslijn waarbij politici afzien van het behalen van (partij) politiek gewin. Voor de definiëring van integriteit en praktijkvoorbeelden van integriteitsdilemma's wordt verwezen naar de handreiking *integriteit van politici ambtsdragers bij gemeenten, provincies en waterschappen*.

- **Principe 2: Terughoudendheid met publiciteit.**

De politiek wordt door de media –terecht- kritisch gevolgd.

Het is voorgekomen dat in de media politici werden beschuldigd van integriteitschending alvorens onderzoek was gedaan. Dat is schadelijk voor de politiek in het algemeen en voor de beschuldigde politicus in het bijzonder. Het is van belang dat betrokkenen bij het behandelen van een eventuele integriteitschending de grootst mogelijke terughoudendheid betrachten en deze niet in een te vroeg stadium in de publiciteit brengen.

Het aantal mensen dat verantwoordelijk wordt gesteld voor een juiste afhandeling van een eventuele integriteitschending dient zo beperkt mogelijk te worden gehouden. Wanneer een integriteitsschending is geconstateerd, deze onderzocht is en de betrokkene weerwoord heeft kunnen geven, wordt een advies met mogelijke vervolgstappen opgesteld. Dit advies wordt besproken met het seniorenconvent. De burgemeester zal in overleg met het seniorenconvent afwegen of openbaarmaking nodig en wenselijk is.

- **Principe 3: Zorgvuldigheid tegenover vermeende integriteitschender.**

Het onderzoek naar een integriteitschending zal met uiterste zorgvuldigheid worden betracht. Bij een vermoeden van het mogelijkwerijs (toekomstig) niet integer handelen door een collega, wordt een raadslid geacht een waarschuwing uit te spreken en te verwijzen naar deze gedragslijn. Iedere politicus die twijfels heeft aangaande integriteit zichzelf of een ander betreffend, heeft recht op advies. Wanneer iemand vermoedelijk een integriteitschending heeft begaan dient vastgesteld te worden of hier eventueel sprake van is. Mocht dat zo blijken te zijn, dient er een nader onderzoek te volgen waarbij de context van het gedrag wordt beoordeeld en de mate van verwijtbaarheid wordt gewogen.

Wat mag het kosten?

Er zijn geen budgettaire gevolgen verbonden aan dit voorstel.

Wie is daarvoor verantwoordelijk?

De burgemeester is verantwoordelijk voor het toepassen van de gedragslijn.

Wanneer en hoe zal de raad over de voortgang worden geïnformeerd?

De gedragslijn wordt eenmaal per raadsperiode geëvalueerd.

Uitwerking:

2. Uitvoeren van de gedragslijn

Het Seniorenoverleg vormt het klankbord voor de burgemeester.

Een raadslid wiens gedrag aan de orde is in het integriteitsonderzoek, kan een collega-raadslid vragen hem/haar in adviserende en/of ondersteunende zin terzijde te staan.

De griffier geeft, eventueel na overleg met de burgemeester, een voorlopig advies over de vraag of er sprake is van een integriteitschending en ondersteunt de burgemeester bij de uitvoering van het (voor)onderzoek.

De burgemeester geeft advies over de vraag of er sprake is van een integriteitschending. Hij is verantwoordelijk voor het onderzoek naar de gegrondheid en geeft opdracht tot het doen van een eventueel integriteitsonderzoek. Hij wordt daarbij ondersteund door de griffier, eventueel een jurist, een integriteitfunctionaris of andere (externe)deskundigen. Het advies, met mogelijke vervolgstappen, wordt besproken met de vermeende integriteitsschender. Afhankelijk van de uitkomst van dit gesprek en de aard van de schending, legt de burgemeester het advies eerst voor aan het seniorenconvent en eventueel daarna aan de Raad.

3. De Procedures

Samengevat worden de volgende stappen bij een integriteitsmelding doorlopen

1. Een melding wordt gedaan bij de burgemeester of griffier.
2. De melding wordt onderzocht. De melder wordt op de hoogte gehouden.
3. Er wordt een gesprek gevoerd met degene over wie de melding gaat.
4. N.a.v. de melding, het onderzoek en het gesprek, brengt de burgemeester een advies uit. De volgende mogelijkheden doen zich dan voor:
 - a. De betrokkene gaat akkoord met het advies;
 - b. De betrokkene gaat niet akkoord met het advies; dan gaat het advies naar het seniorenconvent. Zij kunnen:
 - Akkoord gaan met het advies;
 - Niet akkoord gaan met het advies. De burgemeester overlegt dan wat mogelijke vervolgstappen zijn.
 - c. Openbaarmaking van het advies behoort in beide gevallen tot de mogelijkheden.

Uitwerking van de stappen

- A. Een raadslid twijfelt aan de integriteit van een voorgenomen resp. wel uitgevoerde handeling van zichzelf
- B. Een raadslid twijfelt aan de integriteit van een voorgenomen resp. wel uitgevoerde handeling van een ander raadslid.

A.1) Raadslid twijfelt over de eigen nog uit te voeren handeling

Het raadslid vraagt de griffier om advies over de voorgenomen handeling.

Bij mogelijke onduidelijkheid of gecompliceerde vraag of als het raadslid het niet eens is met het advies van de griffier, zullen zij gezamenlijk advies vragen aan de burgemeester. De burgemeester formuleert (eventueel na raadpleging van interne en externe deskundigen) een advies.

Indien het raadslid het advies van de burgemeester niet volgt, legt de burgemeester het advies voor aan het seniorenconvent, eventueel daarna gevolgd door de raad.

A.2) Raadslid twijfelt over de eigen al uitgevoerde handeling

Dezelfde procedure als hierboven (A1) wordt gevolgd. Is de conclusie dat er van een schending geen sprake is, dan is de zaak afgedaan.

Mocht de conclusie zijn dat de handeling een integriteitschending was, dan overleggen de burgemeester en het raadslid over de te volgen stappen. Het feit dat het raadslid de kwestie zelf aanhangig heeft gemaakt wordt daarbij meegewogen. De burgemeester formuleert een advies en overlegt dit aan het Seniorenconvent, eventueel daarna gevolgd door de raad.

B.1) Raadslid twijfelt over een nog niet uitgevoerde handeling van *ander* raadslid

Hij waarschuwt de ander en verwoordt zijn twijfels en verwijst de ander naar griffier en burgemeester en naar deze gedragslijn. Dezelfde procedure als hierboven (A1) wordt gevolgd.

B.2) Een raadslid twijfelt over een uitgevoerde handeling van een ander raadslid

Het raadslid vraagt het advies van de griffier over de integriteit van de handeling: dit is een voorlopig advies. Wijst dat advies erop dat de handeling een schending zou kunnen zijn, wordt de burgemeester gezamenlijk om advies gevraagd. Het is de verantwoordelijkheid van de burgemeester om onderzoek te doen.

Indien het uit onderzoek blijkt dat:

- er geen sprake is van integriteitsschending dan wordt de zaak als afgedaan beschouwd;
- het raadslid erkent een integriteitschending te hebben begaan dan volgt de procedure zoals beschreven onder A2;
- het raadslid de integriteitsschending niet erkent, dan formuleert de burgemeester een advies (eventueel na raadpleging van interne en/of externe deskundigen) dat –te samen met een weerwoord indien gewenst door het betrokken raadslid- wordt voorgelegd aan het seniorenconvent.

3. Communicatie

Het advies van de burgemeester aan het raadslid wordt tijdens een persoonlijk gesprek schriftelijk overhandigd. Het advies –mits opgevolgd- is vertrouwelijk.

Slechts het raadslid, de burgemeester en de griffier zijn bekend met de inhoud van het advies.

Als er een onderzoek naar een vermeende integriteitschending wordt ingesteld, wordt het betrokken raadslid altijd op de hoogte gesteld en gevraagd naar zijn visie, argumenten en motieven.

Van deze procedure wordt slechts afgeweken als het om een ernstige integriteitschending gaat en het eventuele vervolgonderzoek in gevaar wordt gebracht als het betrokken raadslid op de hoogte gesteld wordt.

Als er een onderzoek wordt ingesteld en de conclusie is dat er geen sprake is van integriteitsschending, dan blijft het onderzoek vertrouwelijk. In dat geval zijn alleen het raadslid dat melding deed, het betrokken raadslid, de griffier en de burgemeester op de hoogte gesteld.

Als het vervolgonderzoek tot de conclusie leidt dat er van een schending sprake was legt de burgemeester de resultaten van het onderzoek samen met een advies met mogelijke vervolgstappen voor aan het seniorenoverleg en eventueel daarna aan de raad.

4. Vervolg

Deze gedragslijn wordt eenmaal per raadsperiode, of eerder indien gewenst, geëvalueerd. De gedragslijn is geen statisch document. Indien uit de evaluatie komt dat aanpassing nodig is, zal het document aangepast worden.

Met het oog hierop:

- wordt in het introductieprogramma voor de nieuwe raad de gedragslijn integriteit opgenomen;
- een half jaar na het aantreden van de nieuwe raad wordt een dilemmatraining aangeboden;
- wordt de gedragslijn in het eerste jaar na het aantreden van de raad met de nieuwe raad besproken.